

Prof. dr. Albin Igličar

Pravna fakulteta – ustanovna članica ljubljanske univerze in nepogrešljivi člen civilizacijske zrelosti Slovencev

1

Dolgotrajna prizadevanja slovenskih intelektualcev za slovensko univerzo so bila kronana z Zakonom o Univerzi Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki ga je sprejelo Začasno narodno predstavništvo v Beogradu na seji 17. julija 1919 leta. Zakon je »v imenu njegovega veličanstva Petra I., po milosti božji in narodni volji kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev« razglasil prestolonaslednik Aleksander. S kraljevim podpisom je zakon postal veljaven, z razglasitvijo 23. julija 1919 pa je dobil t.i. obvezno moč¹. Navedeni zakon je v 1. členu določil, da ima Univerza v Ljubljani pet fakultet: teološko, pravoslovno, filozofsko, tehnično in medicinsko.

S tem aktom se je univerza uvrstila med družbene institucije slovenskega naroda. Družbena institucija namreč predstavlja relativno trajno in varovano celoto odnosov, vlog in norm. V njej ljudje na družbeno priznan način zadovoljujemo potrebe na družinskem, ekonomskem, socialnem, pravnem, kulturnem in tudi na izobraževalnem področju². V okviru družbene institucije se oblikuje vsebina ključnih družbenih vlog, ki so pomembne za delovanje institucije. Institucija pa potem izvaja tudi neformalno in formalno družbeno nadzorstvo nad uresničevanjem teh vlog v vsakdanjem življenju. V tem smislu postane univerza kot družbena institucija družbeni prekvizit, to je pojav oziroma organizem, brez katerega družba ne more normalno delovati. Ob tem je ta organizem prav tako nepogrešljiv za vzpostavljanje in ohranjanje narodne identitete.

Tega so se zavedali tudi avtorji »Spomenice o ustanovitvi slovenskega vseučilišča v Ljubljani«, ki so kot člani Vseučiliške komisije 15. aprila 1919 v njej med drugim zapisali:

---

¹ Člen 4 Zakona o Univerzi Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev: »Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi, ko se razglasi.« Tradicionalna pravna teorija ugotavlja, da zakon nastane s sprejemom v parlamentu. Tedaj dobi zakon svojo eksistenco in veljavnost. V monarhijah je za veljavnost zakona potreben še kraljev podpis (sankcija). Tedaj postane zakon veljaven za pravni sistem oziroma postane del pravnega sistema. Po razglasitvi, objavi in poteku vakacijskega roka pa začne splošno učinkovati, dobi t. i. obvezno moč (in Kraft treten, to come into force, stupa na snagu). Po drugi svetovni vojni se je v zakonodaji v slovenskem jeziku in slovenski pravni literaturi razlikovanje med začetkom veljavnosti in začetkom obvezujoče moči zbrisalo, in se je za oba trenutka vzpostavil izraz veljavnost. Tako tudi v sedanji Ustavi Republike Slovenije beremo: »Predpis začne veljati petnajsti dan po objavi, če ni v njem drugače določeno.« (154. čl.)

² Oxford Dictionary of Sociology pojasnjuje družbeno institucijo »...as a sort of super-costum, a set of mores, folkways, and patterns of behavior that deals with major social interests: law, church, and family for example. Thus, a social institutions consists of all the structural components of a society trough which the main concerns and activities are organized, and social needs (such as those for order, belief, and reproduction) are met.« (A Dictionary of Sociology, ed. by Gordon Marshall, Oxford University Press, Oxford New York, 1998, str. 317)

»Univerza je pa tudi znanstveno svetišče, ki vestno čuva narodu ogenj resnice in pravice, obuja k življenju latentne duševne sile naroda, odkriva nove talente, jim nudi možnost razvoja in jim je torišče plodonosnega dela za narod in državo. Univerza je obenem žarišče vse narodne kulture, vsega prosvetnega dela med narodom. Tam črpajo posamezniki kakor ljudstvo strokovnega znanja, direktiv in pobude za rešitev nujnih vprašanj praktičnega življenja. Univerza je kulturni areopag naroda, na katerega se obrača v svojih dvomih in sporih javnega življenja in katerega razsodbam se zaupljivo podvrže.«³ Ali kot je v knjigi Zgodovina slovenske univerze v Ljubljani do leta 1929, torej ob njeni desetletnici delovanja, zapisal njen takratni rektor dr. Milan Vidmar: «Kajti univerza ni institucija, ki bi ji bil edini namen dajati državi in narodu neko število uradnikov, zdravnikov, odvetnikov, sodnikov itd., marveč je najvišji hram duha, tvoriteljica trajnih duševnih vrednot, javna svobodna last svobodnega naroda.«⁴

Ustanovitev univerze je torej bistveno prispevala k slovenski narodni identiteti. Za narodno identiteto so bistvene kolektivne predstave o sebi kot skupnosti, ki se razlikuje od drugih skupnosti. Te predstave navadno utrjujejo isti jezik, ista vera in skupna preteklost ter načrtovanje prihodnosti⁵. Sestavine narodne identitete se navzven izražajo v simbolih kot zunanjih znakih, ki označujejo položaj posameznika ali organizacije v družbeni skupnosti. Simboli s svojo ekspresivno funkcijo utrjujejo zavest o pripadnosti določeni etnični skupnosti in prispevajo k stabilnosti družbenih odnosov. V tem smislu je tudi univerza eden izmed narodnih simbolov in utrjevalec narodne identitete in sodobne civilizacije.

Pred nastankom velikih civilizacij, v prazgodovini so se ljudje povezovali v rodove in plemena na osnovi krvnega sorodstva. V starem in srednjem veku so bili povezani v ljudstva na osnovi skupnega politično organiziranega ozemlja ter jezikovne podobnosti. Šele v novem veku se v Evropi iz ljudstev oblikujejo narodi, ki jih povezujejo skupna zgodovina, ozemlje, kultura, tržišče in zavest o pripadnosti tej skupnosti⁶. Med ključne dejavnike za oblikovanje te zavesti je mogoče prišteti tudi univerzo. Z njeno ustanovitvijo smo se Slovenci začeli uvrščati med »zrele narode«.

Univerza v Ljubljani že ob ustanovitvi ni postala zgolj sredstvo za prenos znanj iz svetovnih duhovnih središč v domače loge, temveč je na samem začetku tem znanjem dodajala nova spoznanja. Njeni prvi profesorji so bili močno vpeti v mrežo evropskih univerz, saj so bili – preden so postali učitelji ljubljanske univerze – na njih tudi habilitirani in zato tudi razpoznavni v evropskem akademskem okolju

---

³ Zgodovina slovenske univerze v Ljubljani do leta 1929, Izdal Rektorat Univerze Kralja Aleksandra prvega, str. 208

⁴ Nav. delo, Predgovor

⁵ Podobno Iztok Simoniti v: Uvod v knjigi Matteucci Nikola: Novoveška država, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, str. 57

⁶ Ko narod vzpostavi še svojo suvereno državo, ga pričnemo označevati kot nacijo, kar smo Slovenci postali šele v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja. S prehodom naroda v nacijo postane ta etnična skupnost tudi politični subjekt in obenem nosilec ter zaščitnik narodne identitete. To funkcijo ohranja nacionalna država tudi ob njenih povezavah v širše politične entitete (npr. EU) in v pogojih multikulturalizma.

Z ustanovitvijo Univerze v Ljubljani je bila – kot njen sestavni del – ustanovljena tudi pravna oziroma »pravoslovna« ali juridična fakulteta. S kraljevim ukazom 31. avgusta 1919 so bili imenovani njeni prvi profesorji. To so bili dr. Ivan Žolger, naslovni redni profesor dunajske univerze, dr. Leonid Pitamic, izredni profesor na univerzi v Černovicah⁷, dr. Bogomil Vošnjak, docent na zagrebški univerzi in dr. Ivan Žmavc, bibliotekar na praški univerzi. Prvi trije profesorji so bili koncem leta 1919 in v začetku leta 1920 na mirovni konferenci v Parizu. Žolger je bil član delegacije novo nastale Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev⁸, Vošnjak je bil generalni tajnik te delegacije, Pitamic pa njen svetovalec.

Zato je bila prva seja profesorskega zbora ljubljanske pravne fakultete 18. decembra 1919 v Parizu. Predavanja v Ljubljani pa so se pričela šele v poletnem semestru in sicer z inavguralnim predavanjem prvega dekana Pitamica⁹ 15. aprila 1920. To znamenito predavanje z naslovom Pravo in revolucija je Pitamic zaključil z besedami, ki jih pogosto ponavljajo vsi dekani, ki so mu sledili in pomenijo glavno napotilo vsakokratnim diplomantom pravne fakultete, namreč: »Ne bomo ustvarjali, ne bomo delili in ne bomo našli pravice, če ni pravičnosti v nas.«¹⁰ S tem je bilo tudi nakazano osnovno poslanstvo novoustanovljene pravne fakultete.

Njeno delo je potekalo na osnovi »Naredbe o pravoslovnih in državoslovnih študijah in teoretičnih izpitih na univerzi kraljevine SHS v Ljubljani«, ki jo je deželna vlada razglasila in objavila v Uradnem listu deželne vlade 17. aprila 1920. Ta je določila tudi predmetnik štiriletnega študija, ki je vseboval v t. i. prvem oddelku študija predavanja iz rimskega in cerkvenega prava, pravne zgodovine ter enega predmeta na filozofski fakulteti. V drugi oddelek študija pa so bili uvrščeni predmeti: obče državljansko pravo, trgovinsko in menično pravo, civilnosodno postopanje, kazensko pravo in kazenskosočno postopanje, ustavnopravna veda, upravno pravo, narodno gospodarstvo, finančna veda, meddržavno pravo. V prvem desetletju se je število rednih profesorjev povzpelo na dvanajst. Poleg tega pa sta na fakulteti delovala še izredni profesor in docent ter sedem honorarnih predavateljev. Slednji so

⁷ Czernowitz je mesto v Bukovini, ki je tedaj pripadala Avstro-ogrski monarhiji, po njenem razpadu je pripadlo Romuniji, po drugi svetovni vojni Sovjetski zvezi. Sedaj je to mesto v Ukrajini. Dr. Pitamic dejansko profesorskega mesta na Univerzi Černovicah ni nastopil zaradi vojnih razmer in razpada Avstro-ogrske. Na univerzi v tem mestu je deloval kot profesor rimskega prava tudi avtor prve sistematične knjige o sociologiji prava (*Grundlegung der Soziologie des Rechts*, 1913) – Eugen Ehrlich.

⁸ 1. december 1918 je ustanovni dan Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tega dne je Aleksander Karađorđević kot namestnik še živečega srbskega kralja Petra I. sprejel delegacijo Narodnega sveta Države Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki mu je predlagala, naj izvaja oblast na ozemlju enotne države. Zato je tega dne Aleksander proglasil združitev Kraljevine Srbije in Kraljevine Črne gore z Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov v Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

⁹ Leonid Pitamic (1885 – 1971) je leta 1908 doktoriral na Pravni fakulteti na Dunaju, kjer je bil leta 1915 habilitiran za privatnega docenta, v študijskem letu 1919/20 je bil dekan Pravne fakultete v Ljubljani, v letu 1925/26 pa tudi rektor ljubljanske univerze. V letih 1929 do 1934 je bil izredni poslanik Kraljevine Jugoslavije pri vladi ZDA. Od leta 1938 daje je bil na ljubljanski pravni fakulteti profesor za ustavno pravo in teorijo države. V študijskem letu 1940/41 je bil ponovno njen dekan ter njen profesor do upokojitve leta 1952.

¹⁰ Leonid Pitamic: *Pravo in revolucija*, v *Izročilo pravne znanosti*, ur. M. Pavčnik, GV Založba, Ljubljana 2008, str. 30

pokrivali še nekatere predmete, ki so bogatili pravno znanje oziroma širili izobrazbo študentov še na druga področja. To so bili na primer predmeti ekonomska politika, »državno računostvje«, statistika, itd. Za doseg doktorata je bilo treba opraviti tri t. i. stroge izpite oziroma rigorozne (pravnozgodovinski, zasebnopravni, javnopravni). Rigoroz je potekal pred petčlansko komisijo, vsak v trajanju najmanj dve uri.

Za namene poglobljenega študija posameznih tem in praktične vaje so bili osnovani posebni seminarji. Delo je že od samega začetka potekalo v okviru pravnozgodovinskega, civilnopravnega, kazenskopravnega in javnopravnega seminarja. Po nekaj letih se jim je pridružil še seminar za meddržavno zasebno pravo ter kriminalistični institut. Vsa navedena področja še danes tvorijo jedro študijskega programa pravne fakultete in njene organiziranosti v katedrah¹¹.

Študijski program pravne fakultete je bil že od vsega začetka zasnovan širše, saj ni vseboval zgolj strogo pravnih predmetov. To je omogočilo po - eni strani - splošno družboslovno razgledanost njenih diplomantov in – po drugi strani - tudi kasnejši razvoj novih študijev in fakultet, ki so izšli iz začetnega jedra na pravni fakulteti. Na osnovi številnih ekonomskih predmetov, ki so se že od 1920 poučevali na pravni fakulteti kot npr. ekonomska politika, »državno računostvje«¹², statistika¹³, narodno gospodarstvo, finančna veda ipd., je leta 1946 nastala ekonomska fakulteta ljubljanske univerze. Že v letu 1920 je dr. Aleš Ušeničnik (kasneje dr. Kosič) na pravni fakulteti predaval sociologijo, dr. Tasić pravno filozofijo. V letih 1930 – 1945 je bil dr. Eugenij Spektorski nosilec predmetov: metodologija socialnih ved, pravna enciklopedija, pravna filozofija, politična sociologija, pravna sociologija.¹⁴ Iz teh predmetov so po drugi svetovni vojni nastali samostojni študiji sociologije na filozofski fakulteti ter sociologije in politologije na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo¹⁵ itd.

V drugem letu svojega delovanja je pravna fakulteta izdala že prvo številko revije Zbornik znanstvenih razprav, ki izhaja še danes, ko beležimo že letnik LXXVIII¹⁶. Njeni profesorji so že od vsega začetka posvečali veliko pozornost publicistični dejavnosti v tujih revijah,

---

¹¹ V letu 2019 so na fakulteti katedre za ustavno, upravno, kazensko, civilno, delovno in socialno pravo ter katedra za teorijo in sociologijo prava, katedra za pravno-ekonomske znanosti ter katedra za pravno zgodovino.

¹² Kot honorarni predavatelj je ta predmet izvajal dr. Alojzij Rant

¹³ 1926 leta je bil za profesorja statistike in politične ekonomije imenovan dr. Albin Ogris

¹⁴ Iz tega obdobja je tudi njegova znamenita knjiga Zgodovina socialne filozofije, Slovenska matica v Ljubljani, Ljubljana 1932

¹⁵ Sedaj Fakulteta za družbene vede.

¹⁶ Zbornik znanstvenih razprav je znanstveno glasilo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. V zborniku so objavljene znanstvene razprave fakultetnih učiteljev, asistentov in habilitiranih zunanjih sodelavcev Pravne fakultete, njenih doktorandov ter drugih domačih in tujih strokovnjakov. Zbornik izhaja enkrat letno. Bralcem ponuja recenzirane izvirne znanstvene članke o znanstvenih dosežkih z različnih pravnih področij. Zbornik objavlja prispevke v slovenskem jeziku, z letnikom 2015 pa tudi v angleškem jeziku.

objavljali pa so tudi domačem Slovenskem pravniku, katerega prva številka je izšla že leta 1862. Publicistična dejavnost je bila ves čas spremljana s finančnimi težavami. Tako v poročilu ob desetletnici fakultete beremo: «Ker je uradniški stan popolnoma obubožan, a drugi sloji ne kažejo potrebnega zanimanja za znanstvene knjige, je izdaja zbornikov močno pasivna in za bodoče ogrožena.» Kljub temu so po nastanku fakultete so izšli tudi prvi učbeniki od Škerljevega meničnega prava (1922), Dolenčevega Dušanovega zakonika (1925), Ogrisove monografije Politične stranke (1926) do znamenite in še danes veliko uporabljane Pitamičeve Države (1927)¹⁷.

Za delo novonastale fakultete je bila vzpostavljena tudi knjižnica. Ta je uspela zbrati za tisti čas najbogatejšo zbirko pravnih knjig in revij, ki je do danes narastla na preko 150 000 enot knjižničnega gradiva. Njeno delovanje je tudi danes nepogrešljivo za razvoj pravne stroke in znanosti.

3

Nastanek pravne fakultete kot ustanovne članice ljubljanske univerze je bil velikega pomena za civilizacijski napredek ter za slovensko pravno in politično kulturo. Z institucionalizacijo pravnih študijev na slovenski univerzi je bilo omogočeno razvijanje poglobljenih znanstveno-raziskovalnih pristopov pri preučevanju pravnih pojavov. To izpričujejo tako raziskave prvih sodelavcev pravne fakultete o pravotvornosti slovenskega ljudstva in naroda, ki se je izražala v običajnem pravu vaških skupnosti, kot v študijah o strukturi in funkcijah sodobnega prava ter pravni kulturi.

Pravna kultura je agregatni pojem, katerega prvine so ideje, pričakovanja, vrednotenja in mnenja, ki jih imajo ljudje o pravnem sistemu ter njihova zadržanja (ravnanja) glede na pravni sistem v neki globalni družbi¹⁸. S pojmom pravna kultura bi lahko zato v najširšem smislu označil »skupek vrednostnih predstav, norm, družbenih institucij, postopkovnih pravil ter ustaljenih načinov vedenja in ravnanja v neki konkretni družbi, ki se nanašajo na pravo in jih je mogoče empirično razisk(ov)ati«¹⁹. Pravno kulturo torej sestavljajo vrednote in mnenja v družbeni zavesti ter dejansko družbeno ravnanje, ki obstoji v družbi glede na pravo, pravni sistem in njegove različne dele.

Iz povedanega torej izhaja, da pravno kulturo sestavljata t. i. idealni in realni del tega pojava. Idealni del pravne kulture zajema normativno razsežnost, tj. ideje, vrednotenja, pričakovanja, mnenja o pravnih normah in pravnih institucijah. Realni del pravne kulture pa se nanaša na dejansko razsežnost tega pojava in obsega vedenje in ravnanje ljudi v zvezi s pravom, zadržanja in navade. Če sledimo Friedmanu je mogoče pri oblikovanju pravne kulture nadalje razlikovati tudi med pravno kulturo, ki zajema odnos (vseh) posameznikov in družbenih

¹⁷ Ponatis 1996 leta Cankarjeva založba in GV Založba leta 2009

¹⁸ Friedman Lawrence: Law and Society, Prentice Hall, Engelwood Cliffs, 1977, str. 76

¹⁹ Raiser Thomas: Grundlagen der Rechtssoziologie, Mohr Siebeck, Tübingen 2007, str. 311

skupin do pravnega sistema, kjer govorimo o splošni pravni kulturi, in pravno kulturo, ki se oblikuje kot rezultat oblikovanja pravnih institucij in njihovega delovanja, v kar so vpeti zlasti poklicni pravniki, kjer gre za profesionalno pravno kulturo. Ustanovitev pravne fakultete je pomenil odločilen korak za utrditev obeh vidikov pravne kulture.

Pomemben zunanji znak pravne kulture predstavlja izražanje pravne vsebine v domačem – slovenskem – jeziku. Jezik vsebuje vrsto simbolov, ki ustrezajo določeni vsebini. Pri tem pa je pomembno, da ima posamezni besedni simbol za vse udeležence v komunikacijskem procesu isti pomen. Zato je jezik pač osnovno sredstvo za izražanje pravnih zapovedi. Govorjeni in pisani besedni simboli izražajo pravna sporočila op razumevanja vsebine pravnih zapovedi, do zakonodajne in sodne dejavnosti. K jasnosti, nedvoumnosti in natančnosti pravnih izrazov so na začetku odločilno prispevali učitelji novoustanovljene pravne fakultete.

Jezik kot ena temeljnih značilnosti naroda

Na področju plemenitenja slovenske pravne kulture in z njo povezane politične kulture ter oblikovanja samozavesti slovenskega naroda in njegovega političnega dozorevanja sta izstopala prav dva – že omenjena – prva profesorja novoustanovljene pravne fakultete dr. Leonid Pitamic in dr. Ivan Žolger.

Profesor Pitamic je kot učenec Hansa Kelsna nadgradil teorijo o »čisti pravni znanosti«²⁰ z vzpostavljanjem povezave med pozitivnopravnim in naravnopravnim pojmovanjem prava. Ob poudarjanju, da je osnovna družbena funkcija prava zagotavljanje reda, je obenem ta red pojmoval v humanističnem smislu elementarne človečnosti²¹. Z uporabljanjem tako normativne kot aksiološke in sociološke metode se je približal pravni vsebini pravičnosti, ki naj bo pogoj pravne učinkovitosti. S sledenjem glavnim tokovom pravne znanosti v svetu in z opozarjanjem na vrednotni vidik prava, je vnesel v slovensko profesionalno pravno kulturo pomembne oporne točke za razlaganje zakonov.

Za politično ozaveščanje slovenskega naroda ter za pomembne prvine, ki so botrovale kasnejšemu prehodu naroda v nacijo pa ima neprecenljive zasluge profesor Žolger. Na stičiščih med pravom in politiko je Žolger za Narodno vlado dvomesečne državne tvorbe - Države Slovencev, Hrvatov in Srbov²² pripravil ustavnopravni akt z naslovom »Naredba celokupne vlade o prehodni upravi na ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani.« Navedeni dokument je bil objavljen v Uradnem listu Narodne vlade SHS 21. 11. 1918. S tem je bila uveljavljena tudi slovenščina kot jezik v katerem se sprejemajo in objavljajo vsi splošni pravni akti. V »Naredbi« je bila zastopana ideja o demokratičnem izvoru oblasti in narodni

---

²⁰ Hans Kelsen: Čista teorija prava; Pravna fakulteta in Cankarjeva založba, Ljubljana 1973 (prevod Kelsen: Reine Rechtslehre, Franz Deuticke, Leipzig, Wien 1934)

²¹ Npr. Pitamic v razpravi Naravno pravo in narava prava (Naturrecht und Natur des Rechtes), v Pitamic: Na robovih čiste teorije prava, SAZU in Pravna fakulteta Ljubljana, 2005, str. 115: «Tako merilo je treba uporabiti tudi pri presojanju primerov, v katerih samega pojma prava niso upoštevali v skladu z njegovo zgradbo. To neupoštevanje ruši pravo, če gre tako daleč, da bistveno moti ravnotežje med obema prvinama prava, namreč redom in človečnim ravnanjem, na škodo človečnosti.»

²² Od 29. 10 1918 do 30. 11. 1918. Narodna vlada za Slovenijo je imela konstitutivno sejo v stavbi na Poljanskem nasipu 2 v Ljubljani (katoliška tiskarna), kjer je danes Pravna fakulteta.

suverenosti²³. Z njo pa so bili vzpostavljeni ustrezni upravni organi in višje deželno sodišče, ki je opravljalo tudi funkcijo vrhovnega sodišča. Z oblikovanjem vsebine navedenega akta je bil profesor Žolger še posebej tesno povezan z začetki slovenske državnosti.

Vključenost pravne fakultete v oblikovanje slovenske države se je na podoben način ponovila v zadnjem poldrugem desetletju prejšnjega stoletja, ko smo Slovenci z oblikovanjem svoje države končno postali nacija. Ljubljanska pravna fakulteta se je znašla kar v središču dogodkov ob prelomnem času za slovensko zgodovino. Nekateri njeni člani so aktivno sodelovali že od samega začetka pri pripravljanju ustavnih temeljev nove države (pisateljska oziroma sociološka ustava), drugi so nato pisali vsebino t. i. podvinske ustave, nato pa so bili vključeni v strokovne skupine ustavne komisije, ki je pripravila besedilo veljavne ustave (1991) ter njenih kasnejših dopolnitev. Seveda so se nekateri člani vključili tudi v neposredno politično dogajanje v poslanskih klopeh ter zasedli v prvi vladi samostojne Slovenije vidna ministrska mesta.

---

²³ I. poglavje 1 točka Naredbe: »Do onega časa, dokler konstituenta naroda SHS ne ukrene drugače, je Narodno veče SHS v Zagrebu najvišji činitelj v državi SHS. Ono odločuje o vseh vprašanjih, ki so v zvezi s temeljnimi načeli ujedinjenja naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov v narodno, svobodno, neodvisno, na demokratičnih načelih urejeno državo SHS in v vseh vprašanjih, ki jih zastopniki, odposlani v Narodno veče, priznavajo za skupna.« (podčrtal A. I.)

Literatura

Friedman Lawrence: Law and Society, Prentice Hall, Engelwood Cliffs, 1977

Kelsen Hans: Čista teorija prava; Pravna fakulteta in Cankarjeva založba, Ljubljana 1973

Matteucci Nikola: Novoveška država, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana

Marshall Gordon (ed. by): A Dictionary of Sociology, Oxford University Press, Oxford New York, 1998,

Pitamic Leonid: Na robovih čiste teorije prava, SAZU in Pravna fakulteta Ljubljana, 200

Pitamic Leonid: Pravo in revolucija, v Izročilo pravne znanosti, ur. M. Pavčnik, GV Založba, Ljubljana 2008,

Raiser Thomas: Grundlagen der Rechtssoziologie, Mohr Siebeck, Tübingen 2007

Spektorskij Eugenij: Zgodovina socijalne filozofije, Slovenska matica v Ljubljani, Ljubljana 1932

Zgodovina slovenske univerze v Ljubljani do leta 1929, Izdal Rektorat Univerze Kralja Aleksandra prvega

Albin Igličar, zaslužni profesor Pravne fakultete Univerze v Ljubljani za področja sociologija prava, zakonodajni proces in nomotehnika

Prof. dr. Albin Igličar

Pravna fakulteta – ustanovna članica ljubljanske univerze – povzetek

Univerza v Ljubljani je bila ustanovljena koncem julija 1919 leta. Sestavljajo jo pet fakultet: pravna, filozofska, teološka, medicinska in tehnična fakulteta. Prvi redni profesorji Pravne fakultete so bili: dr. Ivan Žolger, dr. Leonid Pitamic, dr. Bogumil Vošnjak in dr. Ivan Žmavc. Pedagoško in raziskovalno delo se je pričelo 15. aprila 1920 z inavguralnim predavanjem dekana profesorja Pitamica z naslovom Pravo in revolucija. Že leta 1921 je fakulteta pričela izdajati Zbornik znanstvenih razprav, ki izhaja še danes. Fakulteta je imela v vseh obdobjih kot celota in preko svojih članov pomemben vpliv na slovensko pravno kulturo in slovenski pravni sistem.

Ključne besede: pravna fakulteta, redni profesor, uvodno predavanje, pravna kultura, pravni sistem

Prof. dr. Albin Igličar

The Faculty of Law – constitutional member of University of Ljubljana- Summary

The University of Ljubljana was founded at the end of July 1919, composed of five faculties- faculties of law, philosophy, theology, medicine and technical faculty. The first full-time professors at the Faculty of Law were dr. Ivan Žolger, dr. Leonid Pitamic, dr. Bogumil Vošnjak in dr. Ivan Žmavc. The office of Dean was first entrusted to Professor Pitamic, who began the pedagogical and scientific operation of the Faculty on 15. April 1920 with inaugural lecture entitled Law and Revolution. From 1921 the Faculty of Law published the Journal of Scientific Treatises, which became its regular publication. The Faculty had in all periods, as a body and individuals, great influence to Slovenian legal culture and legal system.

Keywords: faculty of law, full-time professor, inaugural lecture, legal culture, legal system